

GYERGYÓI UJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

BARTALIS JÁNOS

borszéki róm. kath. esperes-plebános aranymiséje.

Borszék, 1930. aug. 24.

Meghívók adták tudtul a Székelyföld minden részébe, hogy Bartalis János borszéki esperes-plebános f. hó 24-én üli meg lelkészkedésének ötven éves jubileumát, amely alkalommal mutatja be az Örökkévalónak aranymiseáldozatát is.

A meghívóra megmozdultak a rokonok, ismerősök, tisztelők nagy tömegei s e hó 23-án és 24-én ontották az autóbuszok és autók az ünnepségekre sietők nagy csoportjait.

Gyönyörű verőfényes nap, nyugodt és a nap izzó sugaraitól fénylő természet hívogatta örömmel a vendégeket a kies Borszékra, mintha ezzel is jelezte volna, hogy az ünnepségre ő is diszbe öltözött, felvette magára ünnepi köntösét, hogy ő is beálljon a szerencsekívánók közé, mintegy jelezve, hogy akinek ünneplésére készül most Borszék politikai és egyházközsége, az ugyanolyan aranylelkülettel és verőfényt árasztó szívvel bír, mint a mai napon a napfényben áradó természet.

Mi is autóbusszal indultunk Borszék felé Tölgyesen keresztül.

Már Tölgyesen is megérintett az ünnepi hangulat, szélteben-hosszában a borszéki ünnepségekről beszéltek, ahova Tölgyesről is sokan készültek és ahonnan Szöcs Béla lelkész vezetésével csupán ebből az alkalomból bucsumenet is vonult a délutáni órákban Borszék felé.

A telt autóbusz sietve száguldott Borszék felé, mikor Hollósarkán túl már hallani lehetett a tölgyesi bucsusok áhitatotkeltő énekét, s nemsokára beértük a borszéki keresztalját is, amely a tölgyesi elé jött.

Feledhetetlen és lélekbemarkoló jelenet volt, mikor a két keresztalja összetalálkozott.

Száz és száz torokból zendült fel egyszerre:

„Ékes virágszál,
Kit szent Anyja szült,
Szép Szűz Mária
Könyörögi értünk”

s a kereszték és zászlók egyszerre hajoltak meg üdvözölve egymást, s egy pillanat alatt közös áhitatba olvadt össze a két keresztalja, hogy azután örömtől sugárzó arccal együtt folytassák utjukat Borszék felé.

Az esti szerenád.

Az estéli órákban már ottan találtak a kerületi papság nagy részét és a nagyszámu rokonságot. Szabó György apát-plebános, mint a gyergyói egyházkerület feje, budapesti útját szakította meg csupán azért, hogy paptársa ünnepségén jelen lehessen.

Este 9 órakor hatalmas lámpionos tömeg vonult a papilak elé. Elöl a borszéki vegyes kar, amelyet külön erre az alkalomra szervezett meg Vadász Károly igazgató tanító, mindenikük kezébe egy-egy lámpion. Félkörben foglalnak helyet a papilak bejárata előtt, míg mellettük a rom. kir. 82-ik gyalogezred zenekara helyezkedik el. Az ünnepelt Bartalis esperes kíséretével a széles tornácon foglal helyet;

pár izgatott pillanat, s harsányan felzendül a zenekar „Dostal indulója”.

Alig hangzanak el a lélekbemarkoló induló akkordjai, mikor a vegyes kartól felcsendül halál, melankolikus az „üdvözlő dal”.

Bartalis esperes arcára kiül a meghatottság, mert hiszen szerénységénél fogva talán soha sem is gondolta, hogy őt mennyire szeretik; és ez a meghatottság százszázalékosá fokozódik akkor, mikor Borka Lajos igazgatótanító ünnepi beszéd keretében méltatja Bartalis esperes érdemeit.

Borka éles szavai messze kihangozták, hogy Bartalis esperes örök emléket állított magának akkor, mikor ezerféle nehézség között csupán szeretetadományokból felépítette a borszéki gyönyörű róm. kath. templomot és a felekezeti iskolát.

„Nem elégedtél Te meg az itthoni lelkébemelésével, hanem elmentél mint zarándok, Rómába, Lourdesbe és a Szentföldre, hogy ott az örökigazság forrásánál meríts magadba új ihletet, új elhivatottságot, lelki és testi erőt a további küzdelemre, mely küzdelmedet mindig bearanyozta az a valódi krisztusi szeretet, amely egész életednek és működésednek alapját képezte...”

Borka igazgató szavai alatt előkerültek a zsebkendők, könnyek ragyogtak a szemekben, Bartalis esperes pedig összerogyva a meghatottságtól és az őszinte szeretetnek ily nagyfokú megnyilatkozásától, a barátaitól odavitt széken foglalt helyet.

Borka igazgató mély hatástkeltő szavai után újból a kar ajkán csendült fel a „Válás fájdalma”, s ebben a pillanatban mindenki együtt érzett a dal szerzőjével és az összes jelenlevőkkel.

Az elérzékenyedésből a zenekar „Egyvelegje” rázta fel a hallgatóságot, mely egyveleg nagy tapintattal és hozzáértéssel lett összeállítva.

Az egyveleg után újból az énekkar énekelte el Beethoven: „Himnusz az éjhez” című szerzeményét; majd azután a zenekar „Takardója” fejezte be a fenséges szerenád.

Ez alkalommal nem hallgathatjuk el ki-fejezni azon jóleső érzésünket, amelyet a 82. gyalogezred zenekara Gieb főhadnagy-karnagyuk vezetése mellett váltott ki belőlünk.

Igazi szép példáját mutatták azáltal, hogy az érdem mindenütt érdem, amely előtt meg kell hajolnia bármely nemzetiség vagy vallás fiainak.

A szerenád befejezése után Bartalis esperes köszönte meg az összes jelenlevőknek azt a megható szeretetet, amelynek most szemtanúja volt. „Amit tettem, nem én tettem, hanem az Isten rajtam keresztül. Tehát övé a dicséret és hála is. Életemnek kiindulási pontját és alapelvét mindig a krisztusi szeretet képezte s hogyha majd egyszer az Örökbíró elé lépek, nyugodt lelkiismerettel elmondhatom, hogy: „Uram, jól sáfárkodtam a rám bízott nyájjal”.

Bartalis esperest még sokáig éltette az

egész utcát ellepő közönség, amely a késő esti órákban oszlott csak szét.

A 24-iki ünnepség.

Vasárnap még ragyogóbb színbe öltözött az egész természet, amelynek ragyogását még szebbé tették a megjelent papság gyönyörű talárlái és palástjai.

D. e. 10 órakor a tölgyesi és borszéki keresztalja vezetésével újból bucsumenetté formálódott az egész megjelent közönség, amely között igen sok fürdővendéget is lehetett látni nemzetiség és valláskülönbség nélkül.

A keresztalja után Bartalis esperes vezetése mellett a kerületi papság vonult, utánna a rokonság és tisztelők nagy tömege. És újra felzendült az ének:

Ékes virágszál,
Kit szent Anyja szült,
Szép Szűz Mária
Könyörögi értünk.

A plebániálakból vonult fel a menet a Bartalis esperes művébe, Borszék legmagasabb pontján fekvő gyönyörű templomba. Harangzugas, égis ható ének között zsufolásig megtöltötte a templomot a tömeg és a „Te deum laudamus” elénekzése után kezdetét vette az összes megjelent papság asszisztálása mellett Bartalis esperes aranymiséje.

A mise között Török Ferenc csomafalvi esperes-plebános mondotta el fenkölt szellemű ünnepi beszédét, melyben a papi hivatás magasztosságával és ezernyi küzdelmével foglalkozott.

„A papi működés cselekedeteivel életünk minden fázisában találkozunk. A pap tartja fejünket a keresztviz alá, a pap erősíti meg lelkünket az élet zivatarai között az Ur testével, ő köti és áldja meg házassági frigyünket, ő egyenliti ki azokat a viszályokat, melyek sokszor nemcsak társadalmi életünkben, hanem a családi szentélyben is előfordulnak; és mikor ütött a végóránk ő kisör ki utolsó utunkra és ad át az örök pihenésnek.

A pap ezt a lelki szép és küzdelmes hivatását Krisztustól nyeri, aki azt mondotta: Menjete és tanitsatok meg minden nemzeteket”. Ez a tanítás magába foglalja a krisztusi tanítás szabadságát, azt a jogot, hogy a babiloni nyelvzavar folytán külön nyelvekké vált nagy emberiséget a papnak az ő nyelvén kell tanítani; ez a nyelv és tanítási szabadság tehát Istentől jön, azért tehát az igazi papnak nem szabad soha egy pillanatra sem meghátrálni azon nehézségek előtt, amelyek ebben a tekintetben érik. A szembejövő veszedelmeket el kell háritani az örök szeretet fegyverével, amellyel Bartalis jubiláns esperes bőven meg volt áldva. Ennek a krisztusi szeretetnek és Szt. Ferenc életéből merített alázatosságának köszönhetette azt a szép eredményt, hogy 32 évig tudott az ős fenyesek között egy kicsiny egyházközségnél egyfolytában maradni anélkül, hogy bárki-vel is meg hasonlításba került volna.”

Török Ferenc örökszép beszéde után a

mise végeztével Bartalis esperes megáldoztatta a nála meggyónt hívek tömegét, majd először paptársaira, azután a rokonságra, végül a hívők sokaságára adta lelkipásztori áldását, melyet könnyező áhitattal, térdén állva fogadott a hívők serege.

A templomban az evangéliumok közötti szüneteket újból a borszéki vegyeskar gyönyörű egyházi éneke töltötte ki Vadász Károly igazgató-tanító vezetése mellett.

Az ünnepi mise végeztével a menet újból körmenetként alakult s miközben a templomból kivonult, két tisztelendő szentképeket osztogatott a jubileum emlékére.

A menet Bartalis esperest visszakísérte a plebániákba, ahol megkezdődtek

az ünnepi tisztelgések.

A tisztelgők sorát Szabó György apát-plebános nyitotta meg a kerületi papság nevében, s átnyújtotta a kerületi papság ajándékát, egy, a Bartalis esperes nevére szóló alapító levelet, amely a hittanban jeles előmenetelt tanúsító gyermekek jutalmazására szolgál.

A ker. papság után a rokonság nevében mond pár megható szót Markos Endre csiktagyulai plebános és átnyújtja neki a rokonság ajándékát.

A rokonság után a borszéki egyháztanács, azután a béli leányegyház kiküldöttei, a tölgyesi, ditrói r. kath. és a hollói g. kath. egyháztanács kiküldöttei; ez utóbbi Cosocariu g. kath. lelkész, kamarai képviselő által; ezek után Borszék politikai község, majd a borszéki egyházközség volt patronusa, a borszéki közbirtokosság nevében az igazgatóság kiküldöttei; a Fürdővállalat igazgatósága, a tanítótestület, Ipartestület, borszéki Faipar megbízottai tisztelegtek, mely testületek után Bartalis esperes személyes jóbarátai és tisztelői fejezték ki jókívánataikat, amelyeket megható szavakkal, érzékeny hangon köszönt meg mindnyyan.

A diszebed.

Vasárnap délelőtt mintegy 200 terítékű bankett volt a Remény-szálló nagytermében, amelynek során az első felköszöntőt Popovici fürdővállalati igazgató mondotta Károly királyra, azután pedig Bartalis esperes a római pápára.

A felköszöntők során örökre feledhetetlen marad a kicsi Gajdó Erzsike, Gajdó Sándor szászrégeni szabó első elemi iskolás leánykájának felköszöntője, akit asztalra kellett állítani, hogy mindenki láthassa.

A gyermeki szívből jövő és a gyermeki ártatlansággal elmondott őszinte meleg szavak mélyen meghatották a jelenlevőket úgy, hogy újból előkerültek a zsebkendők. A felköszöntő elmondása után élővirágcsokrot nyújtott át a jubiléus esperesnek, ki könnyek között fogadta azt el.

Ugyanakkor adták át a borszéki egyházközség és a borszéki közbirtokosság igazgatóságának is értékes ajándékait.

Felköszöntőt mondtak még Szabó György apát, Vákár József gyergyószentmiklósi örm. plebános, dr. Duca galaczi orvos a borszéki vendégek nevében, Török Ferenc, Cosocariu hollói gör. kath. lelkész, kamarai képviselő, Borka Alajos igazgató-tanító, dr. Csiby Andor ügyvéd és Fodor Lajos a jubiléus volt tanítványai nevében, melyek után Eigel Mihály vármegyei jegyző felolvasta a mintegy száz üdvözlő táviratot és levelet, melyek közül sok érkezett Bukarestből, Budapestről, Debrecenből, Sümegi Vilmos volt magyar országgyűlési képviselő hosszú levele Balaton-Boglárról és Erdély minireseéből.

A mindvégig kedves hangulatban lefolyt ünnepi ebéd d. u. 6 órakor ért véget, mivel elő kellett készülni az ünnepség utolsó pontjára, a vasárnap esti színelőadásra és programjára.

Az esti előadás.

Este 9 órakor vette kezdetét a borszéki mozi nagytermében a műsoros estély, mely alkalomra az érdeklődő fürdővendégek és ünneplő közönség zsufolásig megtöltötte a nagy termet.

A műsor Vákár József örm. plebános ünnepi beszédével vette kezdetét, aki fulmináns beszédében mutatott rá a pap igazi hivatására:

a hit és szeretet ápolására, amely örökös alkotásokra buzdítja a papot. A hitet és szeretetet hízdetik a papok, amelyeknek alapja az isteni erőből és hatalomból származik. A papoknak ez a hivatása sok szenvedéssel jár az életben, de minden szenvedés után jön a krisztusi békeség és lelki megnyugvás.

A lelkekig ható beszéd nagy hatást tett a jelenlevőkre és percekig állott a közönség a beszéd hatása alatt.

Vákár József beszéde után borszéki műkedvelők: Fokt József, ifj. Krammer Mihály, Ság Teréz, Sárpáthy Károly, Sárpáthy Ferenc, ifj. Bartha Ferenc, Hartvig Dezső, Lengyel Ilona, Patka Róza, Fodor Zoltán, Kolbert Mária, Hartvig Mária, Szabó Vilma és Váradi Teréz Oláh Dániel lelkésznek egy tanulságos kétfelvonásos falusi életképét adták elő akkora rátermettséggel, rutinnal és természetességgel, hogy annál jobbat falusi műkedvelőktől már kívánni sem lehetett. Az összes szereplők élénk és gördültes játéka állandó lekötöttségben tartotta a közönséget, amely hálásan jutalmazta meg tapsaival a darab szereplőit.

A kitűnő együttes betanítása az ezerfelé elfoglalt és fáradhatatlan Vadász Károly igazgató érdeme volt.

A falusi kép előadása után Ambrus Piroska tanítónő szavalt el Simon Judit megrázó tragédiáját Fodor Lajosné urnő zongorakiséréte mellett.

Mind azt a bűnt, amelyet Simon Judit elkövetett és az ennek nyomán fakadt fájdalmat, kétségbeesést és bűnhődést oly elementáris erővel fejezte ki az előadó, hogy szinte magunk előtt láttuk Simon Juditot, amint gyermeke lázas ajkát nem tudja megcsókolni a bűn büntetéseken.

Ambrus Piroska művészi előadására különben a legjobb bizonyíték az volt, hogy előadásából még az idegenajkuak is teljesen megértették Simon Judit tragédiáját.

A szép előadást mindenben megfelelően Fodor Lajosné urnő kísérte kifogástalan zongorajátékával.

A program utolsó pontjaként Lengyel Jolánka Reményik Sándornak egyik kedves alkalmi költeményét: „Mondom nektek mi mindig bucsuzunk” című szavalt el kedves közvetlenséggel, mely után a 82-ik zenekar, mely itt is örömmel vállalta közreműködését, Wagner „Tannhäuser” indulójával zárta be az estélyt.

A közönség annyira hatása alatt volt az esti szép programnak, hogy annak bevégezése után még percekig ülve maradt, nem híven el, hogy ennek a kedves ünnepségnek vége is szakadhat.

Pedig épen ideje is volt, mivel a jubiléus Bartalis esperest nem annyira a nagy ünnepeletetés, mint inkább az őszinte szeretetnek minden irányból jövő megnyilatkozásával járó lelki izgalmak bizony kimerítették. Másnap korán reggel azonban már látni lehetett jóságos alakját, amint a plebánia tornácán az ő szokásos körmenetét tette meg.

Mi is hétfőn elbucsúztunk a jubiléustól, ki legnagyobb részünknek egyuttal szíves házigazdája is volt, még egyszer áldást, sok-sok örömet kértünk rá a jó Istentől és őszintén kívántuk, hogy ez az igazi pap és ember még gyémántmiséjét is megérhesse abban a derűs lelki életben, amely neki most is sajátja.

Dr. Csiby Andor.

Tüzek Gyergyószentmiklóson.

Valami érthetetlen okokból egymásután gyuladnak ki Gyergyószentmiklóson a házak és gazdasági épületek, amelyek aztán magukkal hamvasztják a szomszédos lakosok házait és gazdasági épületeit is, még nagyobb nyomorba döntve ezáltal a szegény székely népet.

Ma itt, holnap ott lángol fel a veres kaskas, s mikorra sikerül lokalizálni a tüzet, akkorra már az értékek nagy elpusztulása következett be.

Nem tudjuk, bűnös kezeknek, vagy véletlennek tudjuk be ezeket a tüzeseteket, bizonyos azonban az, hogy emberemlékezet óta nem for-

dult elő annyi tüzeset városunkban, mint az idén. Pedig máskor is volt szárazság.

Szerdán, f. hó 27-én délután 3 órakor a Szopos József Vörösmarty-utcai lakásán ütött ki tűz, mely csakhamar lángba borította a fából épült házat. A tűz a száraz, meleg időben rohamosan terjedt, míg a megjelent gyergyószentmiklósi tűzoltóság motoros fecskendőjével a tűz tovaterjedését meg nem akadályozta. Így is három lakóház és egy pajta esett a tűz martalékául. A kár mintegy kétszáz ezer lej.

F. hó 28-án, csütörtökön a késő esti órákban szokatlan fényességre ébredt a város lakossága. Ugy tűnt fel, mintha a fél város égne. Az emberek csoportokban siettek a tűz színhelyére, a Csere alá, de mikorra a kézi segítség megérkezett, akkorra már négy helyt is egyszerre lángoltak az épületek.

A tűz a Pál István csürebén keletkezett, mely tele volt szénával és gabonával, ahonnan átsapott a Pál Lajos volt csendőrmester házára és Madaras Balázs gazdasági épületeire.

A helyszínére a gyergyószentmiklósi után leghamarább a tekerőpataki tűzoltóság érkezett, ahol, hallomásunk szerint, állandó tűzörség van, és amelyeknek ügyes munkája vetett gátat a tűz továbbterjedésének.

A gyergyószentmiklósi tűzoltóság a tekerőpataki két oldalt véve a tüzet, egyszerre két oldalról iparkodtak a tűz izolálására. A két szivattyú mellett erős munkát fejtettek ki a vedresek is, akik kézi vedrekkel és fazekakkal siettek a tűz oltására.

Később egymásután érkezett meg az úfalvi, alfalvi, szárhegyi, esomafalvi, ditrói és vaslábi tűzoltóság, amelyek derekasan vették ki részüket a vész elfojtásában.

El kell ismernünk, hogy egész környékbeli tűzoltóságunk hivatásának magaslatán áll, még a legújabbban megszervezett fiatal vaslábi tűzoltóság is viszonylagosan rövid idő alatt érkezett fecskendőjével a helyszínére.

A kár meghaladja a félmillió lejt, de minden kárnál szívbemarkolóbb volt a szegény szomszéd gazdák, feleségeik és gyermekeik jajveszékelése, akik egy pillanat alatt egyszerre elpusztítva látták életük egész munkáját.

A közönség figyelmébe.

Az utóbbi időben Gyergyószentmiklóson elfordult tüzeseteknél szerzett tapasztalataink arra késztettek, hogy a város figyelmét az alábbiakra hívjuk fel:

A közönség előtt is ismeretes, hogy egy-letünk kioktatott, szakképzett és vizsgázott tűzoltókból áll, akik vérbeli tűzoltók lévén, bármilyen nagy tűzvész alkalmával a legnagyobb hidegvérrel és biztos kézzel lépnek munkába. Nem így van azonban az alkalmasszülte nemtűzoltókkal, akik a tűzriadóra, félrevert harangszóra, vagy „tűz van” kiáltásra fejveszetten, idegesen kiabálva futnak a tüzhöz, ahol ilyen — majdnem beszámíthatatlan — állapotokban lármázva, okoskodva, — mert ilyenkor mindenki okosabb akar lenni, — belekontárkodnak a megfontolt higgadtsággal dolgozó tűzoltók munkájába. Azt képzelik, hogy kapkodó, nem szakszerű munkájukkal a fecskendők szerelesénél és működésbe hozásánál a tűzoltók segítségére vannak, holott ellenkezőleg, mert a rosszul, szakképzettség nélkül végzett munkájuk által okozott hibákkal nemcsak zavarják, hanem akadályozzák a tűzoltókat az oltás gyors és eredményes megkezdésében, hanem a hibák helyrehozatalával percek telnek el, amely idő bőven elegendő arra, hogy a tűz továbbterjedhessen. És ilyenkor állandóan ismétlődnek azok az igazán elszomorító dühös kifakadások, gunyolódások és rosszul sikerült élcelődések, melyek az önzetlen, munkáját lelkiismeretesen végző tűzoltót elkeserítik s aki csak azért nem hagyja abba ezek miatt emberbaráti ténykedését, mert szenvedélyévé vált a felelősről való segíteni akarás.

Fentiek figyelembevételével mellett azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk a város közönségéhez, hogy a tüzeseteknél a tűzoltók által felszerelendő fecskendőkhez senkise nyuljon, bizza azokat a tűzoltókra, mert 5-6 ki-

próbált, szakképzett tűzoltó kiabálás nélkül gyorsabban elvégzi a szerelést, hozzá működésbe azokat, mint más 50—100 ordító, fejvesztett, káromkodó, okoskodó, kapkodó, nem szakképzett egyén. Nagyobb városokban a tűzoltók kordont huznak, a közönséget távol tartják, közel sem engedik a tűzhöz, tűzoltókhoz és szerelvényeikhez!

Végül még egyet! Sohase feledje a közönség azt, hogy városunk 56 év óta fennálló

tűzoltósága kizárólag csak önkéntes tűzoltó tagokból áll. Nem fizetésért, csupán a felebaráti szeretet parancsszáva által vezéreltetve, ellenszolgáltatás nélkül, önzetlenül szolgáljuk a közönséget, védjük a köz és magánvagyon, mert tűzoltóink szívébe, lelkébe beleégettük jelszavunkat: „Istennek dicsőség, egymásnak segítség!”

A Gyergyószentmiklósi Önkéntes Tűzoltóegylet Parancsnoksága.

A kórház titkaiból.

Szegény volt kórházi ápoltak memoranduma a parlamanthoz. Mit ér Valeanu Salamon doktor tiltakozása.

Egyik mult számunkban bátrak voltunk megemlíteni, hogy a kórházban uralkodó állapotokat nem találjuk a legmegfelelőbbnek. Erre a közleményünkre Valeanu Salamon doktor kórházi igazgató főorvostól helyreigazító nyilatkozatot kaptunk, amelyet azonban tekintettel arra, hogy hozzánk törvényre való hivatkozással érkezett és olyan törvényre, amelyet a nyilatkozó, legalább is írásból kitetszőleg, legfennebb csak igen-igen messziről láthatott, de soha el nem olvasott, nem közöltünk le. Erre, sikertelen elhelyezési próbálkozások után a Brassói Lapok nyiltterében hozta le „helyreigazító” közleményét, hozzáfűzve némely, nekünk szóló megjegyzéseket. Miután Valeanu doktor helyreigazító nyilatkozatában, bár az általunk állított tényeket legkevésbé sem tagadja, erősen méltatlankodik, hogy lehet a kórházról és róla írni anélkül, hogy közelebbről ismernők egymást és arra hivatkozik, hogy akik ismerik őt, szeretik is, célszerűnek tartjuk az alábbi panaszos levelet, melyet *negyvenhárom* volt kórházi ápolat adott át dr. László Dezső országgyűlési képviselőnek, egészében, megjegyzés nélkül leközölni az aláírók nevével együtt.

Sajnáljuk, hogy a kérdéssel még foglalkozni vagyunk kénytelenek, de ezt meg kell tennünk elsősorban közérdekből, hogy addig is, amíg a parlament elé juthatnak, a szegény emberek panasza hangot adjunk, másrészt pedig, a Valeanu doktor Brassói Lapokban elhelyezett, nemesen méltatlankodó nyiltterére, ha nem akarunk visszavonulóknak látszani, válaszolnunk kellett.

Íme a panaszírás:

Nagyságos

László Dezső

országgyűlési képviselő urnak

Gheorgheni.

Alulírottak Gheorgheni és vidéki lakosok, azon tiszteletteljes kérésünkkel folyamodunk Nagyságos Képviselő urhoz, hogy a helybeli állami kórházban uralkodó lehetetlen állapotokon, melyeket az alábbiakban fogunk részletezni, szíves közbenjárásával illetékes helyen segítséget kieszközölni, illetve azon hiányosságokat megszüntetni méltóztatassanak.

Mint a kórház ápolójai, ha annak nevezhető az a négy fal védelme, ami az idők viszontagságaitól megvédett, mert bizony a betegek teljesen magukra vannak hagyatva, orvosi kezelés jóformán nincs, mert a kórházi orvos ur fél a betegektől, iszonyodik tőlük, kötéseket nem cserél és nem cseréltet, amíg valósággal megszagosodnak úgy, hogy egy látogatónk is megbetegedett a kórtermekben terjengő rettenetesen nehéz szagtól. Ápolói segély, illetve kiszolgálás is nagyon hiányos, ürülék-edényeket naphosszat nem viszik ki, ha csak a betegek ki nem viszik s ha nem tud mozdulni az a beteg, akkor ott állhat. Az élelmezés pedig a lehető legrosszabb némelykor.

Ebbe a kórházba hiába is megyen be valaki gyógykezelésre, mert hogy ott segítsenek rajta, a jelenlegi vezetőség mellett teljesen kizárt, de nem is megyen senki, a szegényebb nép el is pusztulhat, de oda még sem megyen, inkább privát segítséget veszen igénybe, ha egy kis anyagi ereje van s ha nincs, elpusztul, de kórházi kezelésre nem bizza magát, ahol minden hiányosságokon kívül még a főorvos durvaságait is kénytelen tűrni.

Tisztelettel kérjük a Nagyságos Képviselő

urat, szíveskedjen oda hatni, hogy a jelenlegi orvost kicseréljék, mert így a kórház csak névleg az, valójában egy üres helyiség, a betegek réme.

Kérésünk megújítva, kérjük a Nagyságos Képviselő urat, szíveskedjen oda hatni, hogy kérésünk, mint közérdek, elintézését nyerjen és végre tűrhetőbb helyzet legyen teremtve a helyi kórházi ápolás és kezelés ügyében.

Kérjük jelen kérésünket a parlament, esetleg az egészségügyi miniszter ur elé terjeszteni. Maradunk mély tisztelettel

alulírottak:

Gheorgheni, 1930. július 9.

Salamon Sándor, Salamon Anna, Tódor József, Tódor Ferenc, András Sándorné, Albert Ferenc, Deák Dénes, Deák László, Kostán János, Dobribán Vertán, Benedek Anna, Kercsó Balázs, Kosta Grigor, Portik Ignác, Székely László, Antal Erzs, Sólyom Imre, Angi Andrásné, Márián Gergely, Fábián Ferenc, Zakariás Márton, Zakariás Menyhért, Szabó Mihály, Bajkó Stefán, Kémenes Mária, Fülöp József, Szabó Márton, András Ferenc, Kozma Albert, Fazakas Julcsa, Kozma Sándor, Dániel Erzs, Siklódi Mari, Keresztes János, Sára Antal, Keresztes János ifjabb, Ádám Vencel, Simon Ferenc, Dániel Károly, Török József, Dániel Pál, Dániel Lajos, Dániel József.

HIREK.

— A gyergyószentmiklósi tanácsválasztást, amint azt a csikmegyei hivatalos lap, a Gazeta Oficial közli, a belügyminiszter okt. hó 28-ikára tűzte ki.

— Halálozás. F. hó 25-én d. u. 3 órakor szívzélhűdés következtében hirtelen elhunyt Bogdán István háztulajdonos és volt vezérigazgató.

A néhai sokáig volt ügyvezető igazgatója Gyergyószentmiklós város egyik legrégebbi alapítási intézetének, a „Népbank”-nak, mely a világháború után a Gyergyói Bankba olvadt be. Tanácsosa volt a gyergyószentmiklósi örm. szert. egyházköztségnek, mint ilyen mindig lelkiismeretesen buzgálkodott az egyházköztség felvirágoztatásán.

Örökös jó kedvével és humorával sok derűt fakasztott barátai és hozzátartozói lelkében. Temetése f. hó 27-én ment végbe az egész város és a környék nagy részvéte mellett.

— Eljegyzés. Székely Béla kántortartató eljegyezte Csomafalván Rokaly Anruska urleányt f. hó 20-án.

Ugyancsak Csomafalván ugyanezen napon tartotta eljegyzését Köllő Pál kereskedő Székely Mariska urleánnyal.

Alfaluban pedig Gaal Tamás orvostanhallgató jegyezte el Avéd Gizike urleányt. — Gratulálunk.

— Ditró község belbirtokossága f. hó 17-én népes gyűlést tartott, melyen elhatározta hogy újlag önállóan megalakul. Mindjárt megválasztotta első igazgatóságát, melynek szigorú kötelességévé tette mindenkélt a telekkönyvi átalakítás keresztülvitelét annál is inkább, mivel erre a célra nagyobb összeget szavazott meg.

Az igazgatóság elnökévé dr. Csiby Andor ügyvédet választotta meg, jegyzőjéül Bajkó Ignác, pénztárnokául Csiby Alajos volt községi bíró, birtokosokat, míg Bángi Árpád birtokost tiszteletbeli elnökéül választotta.

A belbirtokosság ujjaalakulásával és az igazgatóságnak adott utasítás folytán most már talán biztos mederbe terelődik az annyit huzódó és olyannyira fontos telekkönyvi átalakítás ügye.

— A csikmegyei magyar főiskolai hallgatók szegény diáktársaik felsegélyezésére aug. 30-án este 9 órai kezdettel a csikszeredai Vigadó összes termeiben műsoros táncestélyt rendeznek, melynek jelszava: „Segítsünk a jövő aemzedéken!”

— Hazajöttek a Szt-Imre zárandokok. F. hó 26-án hazaérkeztek Budapestről a Szt-Imre zárandokok. Nem tudnak eleget mesélni a természet szépről, amiket láttak aránylag kevés pénzzel.

Magyarország idegenforgalmának ilyen grandiózus megszervezése élénk bizonyítéka annak, miként lehet okos politikával külföldi pénzt bevenni egy országba.

Hol vagyunk mi ettől?!

— Közbirtokossági hírek. A borszéki közbirtokosság a napokban igazgatósági ülést tartott, amelyen foglalkozott azokkal a szerződés-szegési cselekményekkel, melyeket a Fürdővállalat a közbirtokossággal szemben elkövetett és amely cselekmények a szerződés azonnali felbontására szolgáltatnak okot.

A Fürdővállalatnak leglényegesebb szerződés-szegési cselekménye az volt, hogy bár a szerződés előírja, hogy köteles a modern kor követelményeinek megfelelő meleg és lápfürdőt felépíteni, ezen kötelezettségének mind a mai napig eleget nem tett.

A közbirtokosság igazgatósága végre belátta, hogy a Fürdővállalatnak esze ágában sincs kötelezettségének teljesítése, miért is elhatározta, hogy az októberben összehívandó közgyűlés elé javaslatot fog terjeszteni a szerződés azonnali felbontására.

Az egész Ditró és Szárhegy közönsége megnyugvással veszi az igazgatóság ezen intézkedését, csupán azon csodálkozik, hogy erre csak most határozta el magát, mikor ezelőtt már évekkel látni lehetett, hogy a vállalat szisztematikusan hanyagolja el kötelezettségei teljesítését.

— A Kat. Népszövetség értesíti tagjait, hogy a Kolozsvárt szept. 6—8-ig tartandó népszövetségi gyűlésre utazók 50 százalékos kedvezményt kapnak a C. F. R. vonalain.

Figyelmezteti egyúttal arra is tagjait, hogy a jegyet Szamosfalva fürdőig váltsák meg, ahonnan 10 lejért lehet autóbusszon bemenni Kolozsvárra. A menetjegy meőgrzendő, s visszautazáskor Szamosfalva fürdőn le kell bélyegeztetni.

— Rövidesen megindul az első Katholikus lap. Lapunkban már jeleztük, hogy dr. Péter Antal brassói apát-plebános szerkesztésében egy Katholikus napilap fog megindulni, melyre az alapítási részvényjegyzés már annyira haladtak, hogy annak egyharmada le is van jegyezve.

A végleges elhatározást a napokban Kolozsvárt összeülő kath. népszövetségi gyűlés fogja kimondani.

* Házvezetőnő azonnali állást keres. Cim Joseni, Só-ut 1305.

2-2

Tanítók figyelmébe!

Elemi iskolai felvételi naplók és beiratásokhoz szükséges nyilatkozat (deklaráció) kapható: a SÁNDORY-nyomdában.

Az Urania mozgó hirei.

Aug. 30., 31. és szept. 1-én, szombat, vasárnap és hétfőn

**3 napon át hangos filmszenzáció
Malek nászéjszakája**

vagy

Buta ember szerencséje

pazar rendezésű ötletes film szalad Buster Kiaton, a száraz humor utólráhatatlan mestere, csal ki a nézőből ellenállhatatlan hangos derűt. Szakadatlan és fokozódó hahota, fergeteges tet-szészajrázza végig a nézőteret, s a legsavanyubb kedvű ember is egy pár órára feledi a napi gondokat.

3-4-én, szerdán, csütörtökön

Alpesi tragédia.

Wladimir Gajdorov nagy drámája a hóval borított Alpok világából.

Szenzációs felvételek, csodálatos panoráma.

**Minden film előtt egy legfrissebb Ufa
híradó.**

— Ujabb szigorú adóbehajtási rendszer.

Madgearu pénzügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint mindenkinek minden hónap végéig évi adójának egytizenketted részét feltétlenül be kell fizetnie. Ezzel szemben azt az előnyt nyújtja, hogy az adóhivatalok hónap közben kötelesek a legkisebb részletet is elfogadni.

Az adók behajtásáról a végrehajtó közeget teszi a miniszter felelőssé.

— Panasz. Több helyről hallottunk panaszt, hogy Gyergyószentmiklós—Maroshévízi utszakasz utmestere, Filipescu ur, legujabban azzal molesztálja a cséplőgéptulajdonosokat, hogy a cséplőgépeknek nem szabad az országuton járni, csupán csak akkor, hogyha egy külön adót lefizetnek.

Erre vonatkozó rendeletét ki is adta a cséplőgéptulajdonosoknak, meghagyva egyúttal nekik azt is, hogy a jegyzőkönyv felvételére az ő tartózkodási helyén, Gyergyószentmiklóson jelentkezzenek.

A cséplőgéptulajdonosok megdöbbenéssel vették a legujabb rendeletet éppen most, mikor a cséplési szezon megkezdődött nem csak azért, mivel úgy gondolják, hogy éppen elegendő utadót szednek be rajtuk, és idáig senkinek sem jutott eszébe ilyen rendelettel őket vexálni, hanem ezért is, mivel ez súlyosan érinti a cséplőgépek gazdákat is, akiknek terménye a cséplőgépek akadályoztatásával sok lopásnak, esőzésnek s így károknak van kitéve.

A Filipescu utmester ur legujabb rendeletére és végrehajtására felhívjuk a Prefektus ur szíves figyelmét.

— Állami monopóliummá lesz az autóbusz. Amint hírlik a kormány egy új egyszakaszos törvényt akar a kamara elé terjeszteni, amely szerint állami monopóliummá teszi az autóbuszok jogát, de kimondja egyúttal, hogy az állam ezt a monopóliumot ki is adhatja.

A koncesszió országgrészenként lesz kiadva s így ezután azt nem a posta, hanem a kormány fogja kiadni.

— Tűz. A nyári tüzeseteknek úgy látszik nem akar vége szakadni.

F. hó 27-én fényes nappal kigyuladt Mezei Félix putnai lakos háza és gazdasági épületei, s oltási lehetőség hiányában leégett úgy háza, mint összes gazdasági épületei. Hír szerint az épületek nem voltak biztosítva.

* **Üzletátvétel.** Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy Gyergyószentmiklóson, a Városház-utca 3. szám alatt Makra Károly nevén fennállott borbély és fodrászüzletet f. év augusztus 1-én megvettem.

Amidőn ezt előzőleg igen tisztelt vendégeimnek is külön tudomásul adom, kérem az ezen-tul nevémen vezetett üzletet pártfogásukkal továbbra is támogatni szíveskedjenek.

Elvém, hogy igen tisztelt vendégeim bizalmát kifogástalan munkával és a lehető leg-szolidabb árakkal kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kér szolgálatkész tisztelettel Gecző Kálmán, borbély és fodrászmester.

KÖZGAZDASÁG.

A Gyergyószentmiklósi Gazdasági Egyesület, amelynek keretében folyt le az eddigi gazdasági nyomorúság megszüntetése iránti akció, hogy a kérdést ezután is állandóan napirenden tartsa, elhatározta, hogy az akció továbbfejlesztése céljából minden vasárnap úgy Gyergyószentmiklóson, mint a környékbeli községekben, sorozatos gazdasági gyűléseket tart, amelyeknek tárgya különösen azon módozatok megbeszélése lesz, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy népünket a mai lehetetlen helyzetből kimentsék.

Mert nem elég az, hogy csak siránkozunk és panaszkodunk, és másoktól várjuk a segítséget; ezzel még nem megyünk semmire. „Segíts magadon s az Isten is megsegít.” Ez kell legyen a jelszó, amely alatt népünknek fel kell hogy vegye a küzdelmet a gazdasági nyomorúság ellen.

Az első környékbeli értekezletet f. hó 31-én, vasárnap d. e. fogja megtartani Alfaluban, ahhoz egy hétre pedig Ditróban és Remetén.

Meg kell külön emlékeznünk a f. hó 24-én Gyergyószentmiklóson megtartott gazdasági értekezleten felvetett infláció kérdéséről, amelyet úgy állított be egyik előadó, hogy csakis ez fogja megmenteni az eladósodott székely népet.

Az előadó felfogásával semmiképpen sem értünk egyet abból a szempontból, hogy míg ez a mód alkalmas is lenne arra, hogy az adósok könnyű szerrel megszabaduljanak adósságaiktól, másik oldalról az infláció folytán bekövetkezendő devalváció (pénz belső értékének csökkenése) oly nagymértű vagyonszereséssel járna, amely megrázkódtatná egész gazdasági életünket. Már pedig nekünk nem tőkepusztításokra van szükségünk, hanem még tökéletesebbre, s a tőke, meg az adósok érdekeinek közös nevezőre való hozásával kell nekünk népünket megmenteni.

Mindenképpen csak dicsérni tudjuk Makkay Domokos dr. gazd. egyesületi elnök azon elhatározását, hogy a kérdés napirenden való tartása végett elhatározta a környékbeli községekben leendő sorozatos gazdasági értekezletek tartását.

Ezek az értekezletek és az ezek folytán kialakuló felfogások annál inkább szükségesek, mivel éppen jelen voltunk akkor Makkay elnök úrnál, mikor a székelyudvarhelyi Gazdasági Egyesület egy Székelyudvarhelyen megtartandó közös értekezletre hívta meg a gyergyószentmiklósi Gazdasági Egyesületet oly célból, hogy a Gyergyóban megindított akció folytatását közös mederbe tereljék, hogy ezáltal megóvassék az akció jellege minden esetleges káros kilengésektől.

Itt említjük meg, hogy a székelyudvarhelyi Gazd. Egyesület ezen átiratával a gyergyószentmiklósi Gazd. Egyesület a f. hó 31-én, vasárnap d. u. 6 órakor megtartandó választmányi ülésén fog foglalkozni.

Cs. A.

Aragonit tárgyak Sándorynál.

SPORT.

Tenniszverseny.

A múlt vasárnapi százrégei tenniszverseny alkalmával minden számban a gyergyószentmiklósi versenyzők győztek

10-8

**SZEPLŐT,
MÁJFOLTOT**

ÉS MINDENMŰ

BŐRKIÜTÉSEKET

A LEGGYORSAB-
BAN ELTÜNTET

**CARMEN SYLVA
CRÊME.**

3 TÉGELYT UTÁNVÉTTTEL
120 LEI-ÉRT KÜLD:

BARTHA LÁSZLÓ
GYÓGYSZERTÁRA TULGHEŞ.

Most jelent meg:

SZENT IMRE ÉS KORA . . ára fűzve 86 L
SZENT IMRE LEGENDÁJA „ „ 65 „
SZENT IMRE HIMNUSZOK „ „ 86 „

Kaphatók Sándorynál.

**Órát és ékszer
javít**

szakszerűen és jutányos árban

STEIN

13

órás és ékszerész Járásbíróssággal szemben.

Gyilkostói kalauz

**román,
magyar és
német nyelven
kapható**

a Sándory könyvesboltban
Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson

Ruhafestés. Szíves figyelmére! Vegytisztítás.

Tisztelettel értesitem, hogy **Gánga Ágoston** marosvásárhelyi kelmefestő és vegytisztító gyára képviselőt Gyergyószentmiklós és a gyergyói községek részére elvállaltam.

A gyár gyapot és gyapjufonál; posztó, vászon, gyapju és selyem-szövetek **színtartó festését** felelősséggel végzi; férfi, női és gyermekruhákat művésziességgel fest és vegyileg tisztít.

Áraim a Marosvásárhelyt érvényes eredeti gyári árak.

Postaköltsége nincsen, mert a cég autója vasárnap reggelenként a szombat estig összegyűlt anyagot **díjmentesen** szállítja a gyárba és onnan vissza.

Festetni, tisztíttatni szükséges ruhaneműjét vidékről is elhozatom, ha levelezőlapra címét közli.

Gyergyószentmiklós, Rákóczi-ut 3. Adóhivatallal szemben.

Ősszel a gyár megrendeléssel tulzsufolt. — Adja be mielőbb festetni, tisztíttatni valóit.

3